

'Statenwarmte' maakt succesvolle start

Tekst: Tom Egyedi*

Wat gaat u doen? Onze wijk gaat op termijn van het aardgas af en we zullen onze woningen met andere middelen dan aardgas moeten gaan verwarmen. Uiterlijk 2030 is het zover, maar misschien ook wel eerder.

Zoals u in de vorige Statenkoerier kon lezen is in onze wijk het bewonersinitiatief 'Statenwarmte' gestart. Als bewoners zijn we op zoek naar een of meer geschikte warmte-oplossingen voor het Statenkwartier. Willen we een collectief warmtenet? Gaan we individueel onze woningen verwarmen met warmtepompen? Of wachten we op een waterstofgasnet?

De afgelopen maanden hebben we flinke stappen gezet. Op 27 september discussieerden ruim 100 wijkbewoners in het Couvéehuis op de Prins Mauritslaan over de vraag wat we willen en hoe verder. Thema's die daarbij aan de orde kwamen waren:

→ De noodzaak dat we als wijk van het aardgas af moeten, wordt niet door alle wijkbewoners gedeeld. Echter, de beslissing is genomen door het rijk en door de gemeente, dus we moeten ons er wel op gaan voorbereiden. Dat is wat we met *Statenwarmte* aan het doen zijn.

→ Inmiddels zijn enkele tientallen interviews gehouden met willekeurig gekozen buurtbewoners. Dit zullen we de komende tijd blijven doen om zoveel mogelijk input te verzamelen. Een van de zaken die opviel was dat de geïnterviewden weinig moeite zouden hebben met straten die tijdelijk moeten worden opengelegd om ruimtelijke aanpassingen te doen. Ook 'tijdelijk gedoe' in de woning vindt men minder problematisch dan wij van tevoren hadden ingeschat. Verder wordt belangrijk gevonden dat een toekomstige warmte-oplossing betaalbaar is, geen geluidsoverlast veroorzaakt en duurzaam is. Ook hecht men veel waarde aan medezeggenschap, goede voorlichting en het gezamenlijk als wijk en gemeente oppakken van de uitdaging. Geen verrassende conclusies, maar wel goed om een en ander bevestigd te zien.

→ Uit een korte peiling bleek dat de mening van de aanwezigen in de zaal niet veel afweek van de resultaten uit de interviews.

Stand van zaken

Hieronder volgt de stand van zaken op een rij. Let wel, de ontwikkelingen gaan snel en op het moment dat dit artikel verschijnt is het misschien alweer achterhaald. Wilt u de actuele stand van zaken weten? Iedere zaterdagochtend houdt Buurtenergie Statenkwartier (BES) spreekuur van 09.00 tot 11.00 uur, bij Doppio op de Frederik Hendriklaan 137. Wees welkom voor meer informatie en een kop koffie.

Warmteplan maken

In 2021 moet de gemeente voor iedere wijk een warmteplan hebben opgesteld. Op dit moment zijn er tien wijken waarin geëxperimenteerd wordt met het maken van zo'n plan. Zo ook het Statenkwartier in de vorm van *Statenwarmte*. Iedere wijk is anders en heeft een andere aanpak nodig. De woningen in onze wijk zijn voor het overgrote deel in particuliere eigendom en zodoende is het logisch dat wij zelf stevig mee

Op zondagmiddag 3 februari 2019 organiseert BES weer een wijkbijeenkomst in het Couvéehuis

Doelstelling van de gemeente Den Haag:
in 2030 van het gas af.

Uitnodiging
Bijeenkomst

**Wat gaat U
doen?**

Bewonersinitiatief **Statenwarmte** kijkt hoe we samen het Statenkwartier over 10 jaar kunnen verwarmen

mogen denken over een toekomstige oplossing. Ook is er een actieve organisatie in onze wijk die al veel kennis heeft (BES). Mede hierdoor kunnen wij nu zelf een voorzet maken voor een warmteplan. Bedenk echter wel: uiteindelijk is het de gemeenteraad die een beslissing neemt! Dan kijken ze ook naar het grotere plaatje hoe de warmtestromen door heel Den Haag moeten gaan lopen. Vandaar dat we proberen om de lijnen met de gemeente zo kort mogelijk te houden, zodat we niet uit elkaar drijven.

Waar hebben we het dan over?

Als we geen aardgas meer kunnen gebruiken om onze woningen te verwarmen hebben we andere warmtebronnen nodig. Dat kunnen individuele bronnen zijn of collectieve. En die kunnen warmte op verschillende temperaturen leveren. De (vele) mogelijkheden zijn we aan het onderzoeken. De resultaten daarvan delen wij met de wijk tijdens wijkbijeenkomsten. Op 25 november was er weer een bijeenkomst.

De alternatieven in grote lijnen:

- Een individuele oplossing per woning gebaseerd op duurzaam opgewekte elektriciteit, bijvoorbeeld met een lucht-warmtepomp of infraroodpanelen.
- Een kleinschalige collectieve oplossing (bijvoorbeeld een blok woningen) met een Warmte Koude Opslag (WKO) installatie waarbij bodemenergie wordt benut.
- Een collectieve oplossing zoals een nieuw aan te leggen wijkwarmtenet (stadswarmte) met verschillende bron-mogelijkheden, bijvoorbeeld geothermie, of warmte uit water (zeewater, rioolwater, oppervlaktewater).
- Een collectieve oplossing gebruikmakend van het bestaande gasnetwerk waardoorheen biogas of waterstofgas wordt getransporteerd.

Op de website www.statenwarmte.nl staan factsheets waar u meer over deze mogelijkheden kunt lezen.

Waar we niet meer naar kijken:

- Warmte geproduceerd door een biomassacentrale. De beschikbaarheid van voldoende biomassa is twijfelachtig en het slepen met biomassa over grote afstanden is energetisch onverstandig. Hooguit zou het kunnen dienen als oplossing voor de piekvraag op zeer koude dagen als er extra warmte-opwekking nodig zou zijn, of als tijdelijke bron in de overgang naar een collectief warmtenet.
- Warmte geproduceerd door een thoriumcentrale. Experts verwachten dat deze techniek pas over enkele tientallen jaren commercieel toepasbaar zal zijn. Tegen die tijd kan het misschien een vervangingsbron worden voor de oplossingen op korte en middellange termijn.

De komende maanden

De komende maanden zullen we stap voor stap steeds meer helder krijgen welke bronnen kansrijk zijn. En daarmee ook op welke temperatuur we onze woningen gaan verwarmen en of we dan maatregelen moeten nemen om het comfort te behouden. Zoals ik telkens herhaal: onafhankelijk van de toekomstige warmte-oplossing kunt u nu al iets doen om de toekomstige warmtevraag van uw woning te verminderen. De zogenaamde 'no-regret'-oplossingen zijn: vloerisolatie, dakisolatie, dubbel glas en zonnepanelen. En als u eventueel uw vloeren toch gaat vervangen, denk aan vloerverwarming in de woonkamer! Dat kan tegenwoordig ook prima gecombineerd worden met houten vloeren. Wel even opletten of het hout van uw voorkeur hiervoor geschikt is. Bij een keukenverbouwing zou ik sterk aanraden eens te gaan testen in een kookstudio of een inductiekookplaat iets voor u is.

De financiële kant

Naast de techniek is de financiële kant ook heel belangrijk, zo blijkt uit de interviews die we met buurtbewoners hebben gehouden. Misschien wilt u als bewoner zelf mede-eigenaar worden van een collectieve oplossing. Dat zou ons minder afhankelijk kunnen maken van de grote energieleveranciers en daarmee van de prijs die we betalen voor het verlagen van energie.

Hoe nu verder?

Op zondagmiddag 3 februari 2019 organiseert BES weer een wijkbijeenkomst in het Couvéehuis op de Prins Mauritslaan. Kom langs! Om te horen wat de laatste stand van zaken is, om mee te denken en uw voorkeuren aan te geven. Hou ons verder in de gaten via de website www.statenwarmte.nl. Daar staat ook hoe u ons kunt bereiken met vragen, opmerkingen of als u actief wilt worden om mee te denken of te doen.

**Tom Egyedi woont in het Statenkwartier en is mede-initiatiefnemer van 'Statenwarmte'.*

Zoekt u meer informatie?

Een greep uit de vele beschikbare links:

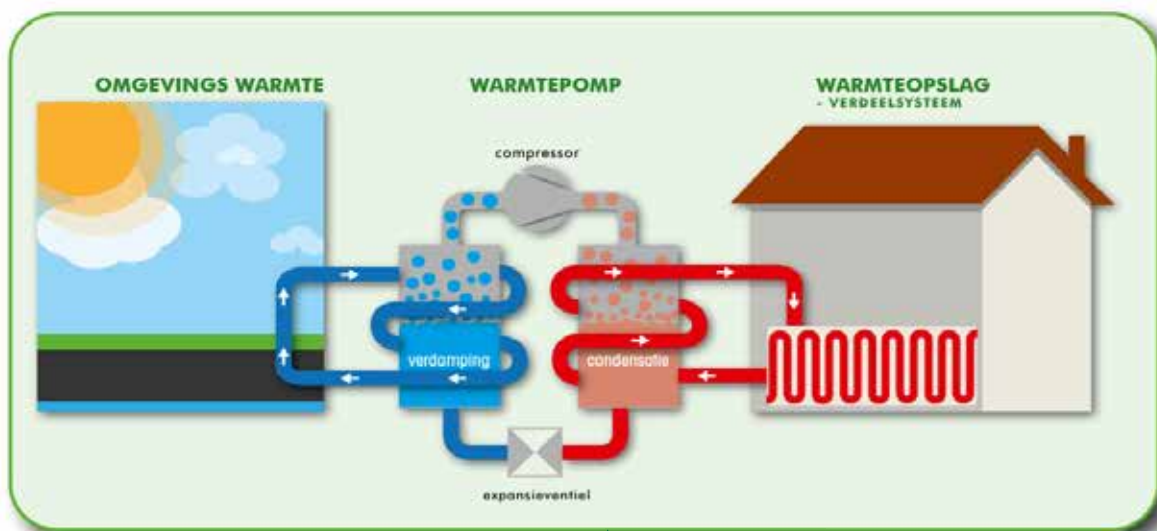
- Mijnduurzaamrendement.nl: goo.gl/DaNVzJ
- Bekijk alle 12 verbeteropties voor een energiezuinig en duurzaam huis: goo.gl/8pZK47
- Duurzaam verwarmen zonder aardgas. Heldere en uitgebreide informatie over de warmtepomp: www.warmtepomp-weetjes.nl

De slimste investeringen in je woonhuis: vloerisolatie, dakisolatie, dubbel glas en zonnepanelen. En als u uw vloeren gaat vervangen, denk aan vloerverwarming. Bron: gewoonovergeld.nl

Een **warmtepomp** is een apparaat dat warmte verplaatst door middel van arbeid. De meest bekende vorm is een koelkast. De warmtepomp is een apparaat dat de energie uit lucht, water of bodem omzet naar warmte voor verwarming en tapwater. Omdat warmtepompsystemen weinig tot geen fossiele brandstoffen gebruiken is hun milieubelasting erg laag. Tegelijk is het rendement van deze manier van je huis verwarmen enorm hoog. Het is dan ook een van de meest duurzame manieren om je huis te verwarmen en je warm water te regelen. Er zijn verschillende warmtepomp-systemen verkrijgbaar. Grofweg zijn er twee soorten. Een warmtepomp die warmte haalt uit het grondwater en een warmtepomp die warmte haalt uit ventilatie- en buitenlucht. Daarnaast is er de hybride waterpomp, die samenwerkt met het bestaande verwarmings-systeem in je huis. Warmtepompen gaan zeker vijftien jaar mee, zeker zo lang als een CV-ketel, en vereisen minder onderhoud. Er zit wel een minpuntje aan. Ze zijn behoorlijk duur.

In een **Warmte Koude Opslag (WKO)** installatie wordt bodemenergie gebruikt voor het verwarmen en koelen van gebouwen. Het benutten van bodemenergie is een duurzame oplossing waarmee het verbruik van fossiele brandstoffen voor energieopwekking fors teruggedrongen wordt. Met een WKO-installatie wordt een behoorlijke besparing op energiekosten gerealiseerd. In een WKO-installatie wordt grondwater in de dieper liggende bodem benut als energiebuffer. Er zijn verschillende soorten bodemenergiesystemen, zoals open systemen en gesloten systemen. WKO-systemen zijn open bronsystemen. Onderdeel van een WKO-installatie is een warmtewisselaar waarmee in de winter koud water in de koude bron geïnjecteerd wordt en 's zomers het opgewarmde water in een warme bron. In de zomer kan een gebouw gekoeld worden door het koude water op te pompen. 's Winters wordt een gebouw verwarmd door het warme water op te pompen.

Bron: Verwarming.nl